

A stylized black silhouette of a horse's head in profile, facing left. The silhouette is set against a solid red background. The horse's mane is represented by several sharp, downward-pointing black triangles on the right side of the head.

Ha häst guiden

Till dig som har häst

Hästsveriges motto är att värna om våra hästar med kunskap, kärlek och omsorg. Det ska genomsyra allt vi gör.

Du som har ansvar för hästen måste därför veta hur den fungerar, ska skötas och hanteras på ett säkert och riktigt sätt. Det vill säga allt det som påverkar din hästs välbefinnande.

Kunskap och engagemang, är bästa garantin för att hästen ska må bra och för att förebygga olyckor! Med hjälp av guiden kan du ”checka” dig själv.

Tänk på att ”Hästar” är ett stort ämne. Har du inte kunskap själv, så ta alltid sakkunnig hjälp. Du hittar kontaktuppgifter på sidorna 22-27.

Glöm aldrig att hästen är en häst!

Hur väl du än lär känna din häst, får du aldrig glömma att hästen är ett gräsätande flyktdjur med stark flockinstinkt och skapt för ett liv i det fria.

Som tamhäst mår den bäst av ett ordnat liv med regelbundna rutiner, styrda av hästens behov. Den tryggheten kan inte ersättas av något annat.

När hästen reagerar på ett oväntat sätt gäller det att förstå orsaken. Då har du också lösningen. Det är genom uppmärksamhet och lyhördhet i den dagliga hanteringen som du lär dig konsten att "läsa" hästar".

Säker hästhantering

Säker hästhantering går ut på att kunna hantera hästen på ett säkert sätt, även när något oförutsett inträffar. Du måste både veta **HUR** man gör och förstå **VARFÖR** det är viktigt.

Bra rutiner - att ”alltid göra likadant” - gör hästen trygg och minskar utrymmet för fel och misstag. Det är först när olika färdigheter ”sitter i ryggmärgen” som förmågan att förutse och tolka hästens beteende och reaktioner ökar.

Problem och skador kan oftast kopplas till bristande förmåga eller erfarenhet att förstå risker, att läsa signaler, att kommunicera med och hantera hästen. En skrämmd häst kan vara en farlig häst.

Hästens välbefinnande är ditt ansvar

Det svenska djurskyddet regleras i lag, förordning samt föreskrifter. Där anges en lägstanivå för vad som måste vara uppfyllt för att hästen ska ha möjlighet att må bra. Ansvaret vilar på dig som hästhållare.

Det innebär i praktiken att du som har häst, behöver kunskap om hästars grundläggande behov, beteende och reaktioner. För att se till att hästen får den omvårdnad och tid som krävs.

När barn och ungdomar hanterar hästar, är hästens välbefinnande alltid ett vuxenansvar. Det vill säga att skötsel, stall och hästhållning uppfyller normerna, att det finns bra rutiner samt handledning av hästkunniga personer med utbildning och erfarenhet.

Daglig skötsel och tillsyn

Du ska känna till din hästs friska utseende och beteende för att kunna se när något avviker

- ✓ Vet du vad som utmärker den friska hästen?
- ✓ Görs dagliga iakttagelser av hästen och en systematisk visitering?

Du ska kunna fodra utifrån hästens behov

- ✓ Har hästen en individuell och balanserad foderstat med grovfoder som bas?
- ✓ Sker utfodring med uppmärksamhet på fodrets kvalitet och på ett ”hästmässigt sätt” vid placering av fodergivan, vid utfodring i grupp, beträffande tillgång och regelbundenhet?

- ✓ Har hästen tillgång till rent vatten och kan den dricka ur vattenkopp utan täta avbrott?
- ✓ Sker foderbyten så att tarmrubbningar undviks?

Du ska förstå och kunna medverka i stallets arbetsrutiner

- ✓ Håller du allmänt god ordning och hygien?
- ✓ Är bädden så att hästen kan lägga och resa sig utan att halka, samt ligga utan att kroppen kommer i direkt kontakt med golvet?
- ✓ Kan hästen urinera så att ströet suger upp urinen och utan att det stänker på benen?
- ✓ Känns luften i stallet frisk?
- ✓ Finns och respekteras rutiner vid in- och utsläpp samt utfodring?

Du ska kunna svara för rutinmässig hälsovård och enklare sjukvård

- ✓ Är du uppmärksam på verknings- och skoningsbehov?
- ✓ Kan du mäta temperatur, puls- och andningsfrekvens?
- ✓ Har du ett genomtänkt avmaskningsprogram?
- ✓ Är hästen riktigt vaccinerad mot sjukdomar?
- ✓ Görs tandkontroll?
- ✓ Kan du behandla en mindre sårskada?
- ✓ Kan du beskriva sjukdomsbild, assistera veterinär och utföra eftervård enligt anvisning?
- ✓ Vet du hur du undviker att sprida smitta?

Behov av regelbunden rörelse och motion

Du ansvarar för att hästens behov av regelbunden rörelse, motion eller arbete tillgodoses

- ✓ Har du förståelse för hästens utvecklingstakt och förutsättningar för uppgiften?
- ✓ Byggs hästens styrka samt kondition upp och underhålls genom ett planerat och regelbundet arbete?
- ✓ Är utevistelsen ordnad på ett lämpligt sätt?
- ✓ Har hästen sällskap av andra hästar eller djur?

CHECKA DIG SJÄLV!

Du ska kunna iordningsställa hästen för arbete eller motion

- ✓ Sköts hästen före och efter arbete?
- ✓ Utrustas hästen på lämpligt sätt för uppgiften?
- ✓ Avpassas och sköts hästens mundering?

Transport av hästen

Du ska kunna transportera hästen med hänsyn till hälso- och miljökrav

- ✓ Förbereds och kontrolleras transportvagnen?
- ✓ Utrustas och lastas/lossas hästen vid transport på ett säkert sätt?
- ✓ Har du förståelse för lämplig körteknik?

Ansvarsfrågor

Veterinärvård och smittsamma sjukdomar

Om hästen skadas eller blir sjuk har du skyldighet att se till att den får veterinärvård. Med ansvaret för hästen följer att ha en ekonomi som klarar oförutsedda utgifter. Tänk igenom ditt behov av försäkringsskydd. Du kan ofta kombinera det alternativ som passar bäst för dig och din häst.

Alla djurägare är enligt lag skyldiga att genast anmäla varje misstanke om smittsam sjukdom som kvarka, hästinfluensa eller virusabort till sin veterinär. Då kan åtgärder snabbt vidtas för att förhindra smittspridning. Tänk alltid förebyggande!

*Mer info: Aktuella smittläget i landet: www.travsport.se
Anmälningspliktiga sjukdomar: www.sva.se , www.sju.se*

Hästpass

Sedan den 1 januari 2006 ska alla hästar oavsett ålder och ras ha hästpass. Hästpass utfärdas av avelsorganisationerna och rasföreningarna. Kontakta Svenska Hästavelsförbundet eller Jordbruksverket om du är osäker.

Ett hästpass innehåller bl.a. ägarens namn, hästens id-nummer, härstamning, ras samt vaccinationer. I passet finns också ett konturdiagram med hästens färg, tecken och virvlar.

Mer info: www.svehast.se, www.sju.se

Visa hänsyn till hästallergiker

Hästar kan orsaka problem för allergiker om hästallergen följer med människor till olika inomhusmiljöer där hästar normalt inte förekommer. Undvik att ha stallkläder på när du är i bussen, skolan eller butiken.

Mer info: www.nshorse.se

Allemansrätt

Naturvårdsverket sammanfattar allemansrätten med ”Inte störa – inte förstöra!” Ridning och körning med häst är tillåten på de flesta vägar och i terrängen. Det anses ingå i allemansrätten som är en begränsad rätt för var och en att färdas över annans mark och tillfälligt uppehålla sig där.

Sker detta regelbundet inom samma område är det lämpligt att fråga markägaren om lov. För näringsidkare krävs markägares godkännande.

Mer info: www.lrf.se, www.naturvardsverket.se

Hästen i trafiken

Om man leder, rider eller kör hästen gäller bestämmelserna om fordon i tillämpliga delar. I mörker ska man alltid ha reflexer eller lyktor, gärna båda. Det är bra att ha reflexer på hästens ben och bakifrån i svansen eller på ryttarens rygg.

Mer info: www.ridsport.se, www.vv.se

Första Hjälp

Årligen inträffar allt för många hästrelaterade personskador som medför akutsjukvård. Att ha kunskap i Första Hjälp samt förbandsutrustning tillgänglig när olyckan är framme är värdefullt. Första Hjälp syftar till att upprätthålla livet på den drabbade och att förhindra att skadorna förvärras.

Mer info: www.redcross.se, www.vardguiden.se

Vill du ha råd och hjälp?

Om stall, hästhållning, utbildning av dig själv och hästen, träning med mera.

Det är alltid bäst om du kan hitta hjälp lokalt och av utbildade yrkeskunniga personer. Många förbund och föreningar har information på sina hemsidor med hänvisningar och kontaktuppgifter.

Svenska Ridsportförbundet

- www.ridsport.se

Ridskolornas Riksorganisation

- www.rro.se

Svenska Islandshästförbundet

- www.icelandichorse.se

Ridtravarföreningen

- www.ridtravare.com

Svenska Travsportens Centralförbund

- www.travsport.se
- www.ungdomstrav.nu

Travtränarnas Riksförbund

- www.travtranarna.com

B-Tränarnas Riksförbund

- www.btr.nu

Svensk Galopp

- www.galoppsport.se
- www.unggalopp.nu

Skogshästen - föreningen för körning med häst

- www.skogshasten.com

Western Riders Association of Sweden

- www.wras.se

Om hästens hälso-, sjuk- och hovvård

Vid en akut situation, kontakta först om möjligt, din “egen” veterinär eller närmaste distriktsveterinär för en första undersökning. Ha alltid viktiga telefonnummer till hands!

ATGs hästkliniker

ATGs hästkliniker finns på 25 orter i Sverige, från Boden i norr till Jägersro i söder.

- www.hastklinikerna.se

Distriktsveterinärer

- www.sjv.se under Djur & veterinär
- www.eniro.se

Privatpraktiserande hästveterinärer och kliniker.

- www.eniro.se

Djursjukhus öppna dygnet runt

Regiondjursjukhuset Helsingborg

- www.djursjukhus.com

Telefon 042-16 80 50, jourtelefon 042-16 80 70

Hästsjukhuset i Skara

- www.hastklinikerna.se

Telefon 0511-275 50, jourtelefon 070-661 99 20

Universitetsdjursjukhuset Ultuna

- www.slu.se

Hästkliniken telefon 018-67 29 50

Ambulatoriska kliniken telefon 018-67 29 90

Regionhästsjukhuset Strömsholm

- www.regiondjursjukhuset.se

Telefon 0220-45200

Hovslagare

- www.hovslagarforeningen.nu, www.sjv.se

Om hästavel och uppfödning

Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen

- www.asvh.se

Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen

- www.asvt.se

Svenska Hästavelsförbundet

- www.svehast.se

Svenska Fullblodsavelsföreningen

- www.sfaf.nu

Svenska Islandshästförbundet

- www.icelandichorse.se

Om rikanläggningarna

Flyinge Avels- och Hästsportcentrum

- www.flyinge.se

Ridskolan Strömsholm

- www.stromsholm.com

Travskolan Wängen

- www.wangen.se

Om forskning, utbildning och information

Hippocampus, centrum för hästforskning och information vid SLU och SVA

- <http://hippocampus.slu.se>

Hästnäringens Yrkesnämnd

- www.hyn.se

Stiftelsen Svensk Hästforskning,

- www.nshorse.se

Sveriges Lantbruksuniversitet

- www.slu.se

Sveriges Veterinärmedicinska Anstalt

- www.sva.se

PRAKTISK GUIDE
nr 3 • 2008

Ha häst – guiden är producerad av Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande i samarbete med:

AB Trav och Galopp, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Hästen, Flyinge Avels- och Hästsportcentrum, Hästyrkesförbundet, Jordbruksverket, Ridskolan Strömsholm, Ridskolornas Riksorganisation, Skogshästen - föreningen för körning med häst, Svensk Galopp, Svenska Hästavelsförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Ridsportförbundet, Svenska Ridtravarföreningen, Svenska Travsportens Centralförbund, Sveriges Lantbruksuniversitet, Sveriges Veterinärmedicinska Anstalt, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap Hästsektionen, Travskolan Wängen, Western Riders Association of Sweden

Guiden innehåller organisationernas samlade syn på de kunskaper och värderingar som är grundläggande för att ha häst. Projektet har fått bidrag genom Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande.

Projektledning och grafisk form: Kultura AB

Bilder: Kanal 75 AB, Mats Mellberg, Henne Tuvevsson, Jessica Bergström

Vill du beställa fler av den här broschyren gå in på www.nshorse.se. Där hittar du också:

- Hästhållning med kvalitet – för inackorderingsföretag
- Hästusesyn
- Hästen i kommunen - betyder mer än du tror